

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 30 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Kutnie oddalił wniosek Skarbu Państwa – Prokuratury Rejonowej w Golubiu – D. o wpis hipoteki przymusowej w dziale IV księgi wieczystej nr (...) w kwocie 5.600 złotych na rzecz Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy uznał wniosek za niezasadny.

Sąd Rejonowy wskazał, że jako podstawę dokonania wpisu, do wniosku załączono postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym wydane w dniu 3 grudnia 2014 roku przez Prokuraturę Rejonową w Golubiu – D. w sprawie Ds. 674/14.

Zgodnie z art. 110 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, hipotekę przymusową można uzyskać także na podstawie postanowienia prokuratora.

Zabezpieczenie majątkowe, o którym mowa w art. 291 § 1 i 2 k.p.k. następuje w sposób wskazany w kodeksie postępowania cywilnego, zatem kodeks postępowania karnego nie określa samodzielnego sposobu zabezpieczenia ani też jego wykonania. Zabezpieczenie to ma zapewnić wykonalność przyszłego orzeczenia w zakresie kary grzywny czy też obowiązku naprawienia szkody. Zabezpieczenie roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem następuje zawsze na rzecz poszkodowanego.

W związku z powyższym w zakresie sposobu zabezpieczenia należy odwołać się do przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Z istoty rzeczy zarówno grzywna jak i naprawienie szkody rodzi roszczenie o charakterze pieniężnym a zatem zastosowanie ma tu przepis art. 747 k.p.c.. W zakresie jaki jest objęty postępowaniem wieczystoksięgowym sposobem zabezpieczenia będzie tylko hipoteka przymusowa, o której stanowi art. 110 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Zgodnie z art. 293 § 1 k.p.k. postanowienie w sprawie zabezpieczenia winno zawierać, podobnie jak i postanowienia wydawane w trybie postępowania cywilnego, określenie sposobu zabezpieczenia i jego zakres. Natomiast z punktu widzenia wykonalności orzeczenia poprzez wpis do księgi wieczystej również oznaczenie numeru tej księgi. Tak więc w treści postanowienia należy wyraźnie określić zarówno kwotę hipoteki, jak i numer księgi wieczystej w której ma być ona ujawniona, no i przede wszystkim na czyją rzecz owa hipoteka ma zostać ustanowiona.

Z załączonego do wniosku postanowienia Prokuratury Rejonowej w Golubiu – D. nie wynika na czyją rzecz ma nastąpić zabezpieczenie. Żądanie we wniosku wpisu hipoteki na rzecz Skarbu Państwa takiego braku nie sanuje. Przede wszystkim jednak jak wynika z treści wpisów w księdze wieczystej jest ona prowadzona dla nieruchomości stanowiącej współwłasność na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej M. K. (1) i M. K. (2). Zatem M. K. (2) pozostaje współwłaścicielem na prawach współwłasności łącznej bez wyodrębnionego udziału we współwłasności. Dlatego też brak jest podstaw do ujawnienia hipoteki przymusowej wobec braku zabezpieczenia przeciwko współmałżonce M. K. (2).

Mając powyższe na uwadze i uznając, że istnieją przeszkody do uwzględnienia wniosku, na podstawie art. 626⁹ k.p.c. Sąd Rejonowy orzekł, jak w sentencji.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone w całości apelacją przez wnioskodawcę, który zarzucił mu obrazę przepisów postępowania karnego tj. art. 291 § 1 k.p.k. oraz art. 28 § 1 k.k.w., wyrażającą się w uznaniu przez Sąd I instancji, iż istnieje przeszkoda do dokonania wpisu hipotek przymusowych do księgi wieczystej nr (...), gdyż brak jest zabezpieczenia majątkowego wobec M. K. (1), współmałżonki podejrzanego M. K. (2), która jest współwłaścicielem nieruchomości dla której prowadzona jest w/w księga wieczysta.

W konsekwencji podniesionego zarzutu, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Co prawda za błędny należy uznać wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia pogląd Sądu Rejonowego, zgodnie z którym brak jest podstaw do ujawnienia hipoteki przymusowej wobec braku zabezpieczenia przeciwko współmałżonce M. K. (2), w sytuacji, gdy przedmiotowa nieruchomości stanowi składnik majątku wspólnego małżonków.

Nie można podzielić stanowiska Sądu Rejonowego, że wpis hipoteki przymusowej może nastąpić wyłącznie w sytuacji, w której dokument stanowiący podstawę wpisu obejmuje oboje małżonków. Oznacza to wymaganie ujawniania w treści postanowienia prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym (art. 291 § 1 i § 2 k.p.k.), także małżonka podejrzanego jako współwłaściciela łącznego nieruchomości lub współuprawnionego w odniesieniu do innych elementów majątkowych, mogących stanowić przedmiot obciążenia hipoteką przymusową (art. 110 KWU). Tymczasem skarżący trafnie podnosi, że wydanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym na podstawie art. 291 § 1 i § 2 k.p.k. i obciążeniu nieruchomości wspólnej podejrzanego i jego małżonka, to czynności należące do fazy postępowania zabezpieczającego. Czym innym jest już natomiast samo postępowanie egzekucyjne, gdy istniały podstawy do jego wszczęcia i przeprowadzenia (np. ostatecznie doszło do skazania podejrzanego i orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody w postępowaniu karnym - art. 294 k.p.k.). Faza postępowania egzekucyjnego uruchamiać bowiem może odpowiednie instrumenty ochrony prawnej, przysługujące małżonkowi osoby podejrzaney, a następnie skazanej wyrokiem karnym (np. przewidziane w art. 743¹ k.p.c.). W toku postępowania zabezpieczającego, wywołanego wydaniem postanowienia prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym i zakończonym odpowiednim wpisem hipoteki przymusowej, obejmującej elementy majątku wspólnego, ujawnia się przede wszystkim interes prawny beneficjentów zabezpieczenia (Skarbu Państwa i osób poszkodowanych w wyniku przestępstwa), co usprawiedliwia tymczasową ingerencję w mienie małżonka podejrzanego (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 lipca 2014 roku, III CSK 257/13, opublikowanym na stronie internetowej Sądu Najwyższego).

Zaskarżone orzeczenie odpowiada pomimo tego prawu.

Apelacja pomija bowiem w swym wywodzie, podniesiony przez Sąd Rejonowy, fakt istnienia innej jeszcze przeszkody do dokonania żadanego wpisu.

Mówiąc bowiem najprościej hipoteka jest niczym innym niż formą zabezpieczenia wierzytelności, polegającą na ustanowieniu rzeczowego prawa na nieruchomości dłużnika na rzecz wierzyciela. Tym samym każdy dokument stanowiący podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej określać musi osobę wierzyciela hipotecznego. Postanowienie jakie przedłożył skarżący osoby takiej nie określa. Nie jest wystarczającym wskazanie w treści wniosku o wpis hipoteki, że ma on nastąpić na rzecz Skarbu Państwa. Wniosek o wpis nie jest dokumentem stanowiącym podstawę wpisu, a tym samym nie może on kreować osoby wierzyciela hipotecznego.

Tym samym w realiach przedmiotowej sprawy, wobec nie wskazania w postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym osoby wierzyciela hipotecznego, brak jest podstaw do dokonania żadanego przez skarżącego wpisu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c..